

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2022/2203

od 11. novembra 2022. godine

**o izmjeni Regulative (EU) br. 965/2012 u pogledu primjenljivosti zahtjeva za lociranje
vazduhoplova u nevolji**

Član 1

Tačka CAT.GEN.MPA.210 Priloga IV (Dio-CAT) Regulative (EU) br. 965/2012 zamjenjuje se sljedećim:

„CAT.GEN.MPA.210 Lociranje vazduhoplova u nevolji – avioni

Od 1. januara 2025. godine sljedeći avioni moraju da budu opremljeni robustnim i automatskim sredstvima kako bi se tačno odredila, nakon nesreće u kojoj je avion ozbiljno oštećen, lokacija tačke kraja leta:

- (a) svi avioni čija je MCTOM veća od 27 000 kg, koji imaju MOPSC veći od 19, i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili nakon 1. januara 2024. godine; i
- (b) svi avioni čija je MCTOM veća od 45 500 kg i kojima je prvo individualno CofA izdato na dan ili nakon 1. januara 2024. godine.

Član 2

Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Ova regulativa u cjelini je obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 11. novembra 2022. godine.

Za Komisiju

Predsjednica

Ursula VON DER LEJEN

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2023/217

od 1. februara 2023. godine

**o ispravci Regulative (EU) br. 965/2012 u pogledu određenih nedosljednosti u zahtjevima
uvedenim**

Sprovedbenom regulativom (EU) 2019/1387 i Regulativama (EU) 2021/1296 i (EU) 2021/2237

Član 1

Prilozi III (Dio-ORO), IV (Dio-CAT) i VIII (Dio-SPO) Regulative (EU) br. 965/2012 ispravljaju se u skladu sa Prilogom ove regulative.

Član 2

Ova regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u Službenom listu Evropske unije.

Tačka 3 Priloga primjenjuje se od 30. oktobra 2022. godine.

Ova regulativa u cjelini je obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 1. februara 2023. godine.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEJEN

PRILOG

Prilozi III, IV i VIII Regulative (EU) br. 965/2012 ispravljaju se kako slijedi:

(1) u tački ORO.FC.146 podtačka (f) Priloga III (Dio-ORO) podpodtačka (2) zamjenjuje se sljedećim:

„(2) CAT operacije avionima koje ispunjavaju kriterijume iz tačke ORO.FC.005 podtačka (b) podpodtačka (1)”;

(2) Prilog IV (Dio-CAT) ispravlja se kako slijedi:

(a) u tački CAT.POL.A.215 podtačka (c) podpodtačka (3) zamjenjuje se sljedećim:

„(3) ispuštanje goriva u vazduhu je dozvoljeno u mjeri koja je u skladu sa zahtjevom da se stigne na aerodrom, ako se za avion pretpostavlja slijetanje nakon kvara motora sa potrebnim rezervama goriva u skladu sa tačkom CAT.OP.MPA.181, odgovarajućim za alternativni aerodrom, ako se koristi sigurna procedura.”;

(b) u tački CAT.POL.A.230 podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Kada se avion otprema, slijetanje se predviđa na:

- (1) najpovoljniju poletno-sletnu stazu, u mirnom vazduhu; i
- (2) poletno-sletnu stazu koja će najvjerovatnije biti dodijeljena, uzimajući u obzir vjerovatnu brzinu i pravac vjetra, karakteristike upravljanja aviona na zemlji i druge uslove, kao što su sredstva za slijetanje i teren.”;

(c) u tački CAT.POL.A.235 podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Kada se avion otprema, slijetanje se predviđa na:

- (1) najpovoljniju poletno-sletnu stazu, u mirnom vazduhu; i
- (2) poletno-sletnu stazu koja će se najvjerovatnije biti dodijeljena, uzimajući u obzir vjerovatnu brzinu i pravac vjetra, karakteristike upravljanja aviona na zemlji i druge uslove, kao što su sredstva za slijetanje i teren.”;

(d) u tački CAT.POL.A.415 podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) ispuštanje goriva u vazduhu je dozvoljeno u mjeri koja je u skladu sa zahtjevom da se stigne na aerodrom, ako se za avion pretpostavlja slijetanje nakon kvara motora sa potrebnim rezervama goriva u skladu sa tačkom CAT.OP.MPA.181, odgovarajućim za alternativni aerodrom, ako se koristi sigurna procedura.”;

(3) u tački SPO.POL.110 Priloga VIII (Dio-SPO) dodaju se sljedeće podtač. (d) i (e):

„(d) Vođa vazduhoplova obezbeđuje da:

(1) se utovar vazduhoplova obavlja pod nadzorom kvalifikovanog osoblja;

(2) je masa tereta koji se prevozi u saglasnosti sa podacima koji se koriste za izračunavanje mase i centraže vazduhoplova.

(e) Operator navodi u operativnom priručniku principe i metode koji se odnose na utovar i sistem mase i centraže koji ispunjavaju zahtjeve iz podtač. (a) do (d). Ovaj sistem obuhvata sve tipove predviđenih operacija.”

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2023/1020
od 24. maja 2023. godine
o izmjeni Regulative (EU) br. 965/2012 u pogledu operacija helikopterske hitne medicinske pomoći

Član 1
Izmjene Regulative (EU) br. 965/2012

Regulativa (EU) br. 965/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) U članu 6 stav 6 zamjenjuje se sljedećim:

„6. Odstupajući od tačke CAT.POL.H.225 Priloga IV i do 25. maja 2028. godine, postojeće helikopterske operacije od/do mjesta od javnog interesa (PIS) mogu se obavljati pod uslovima koje odrede države članice, kad god veličina PIS-a, prepreke ili helikopter ne dozvoljavaju usaglašenost sa zahtjevima za operacije u klasi performanse 1.

Države članice obavještavaju Komisiju i Agenciju o uslovima koji se primjenjuju.”

(2) Prilozi I, II, III, IV, V, VII i VIII mijenjaju se u skladu sa Prilogom ove Regulative.

Član 2
Stavljanje van snage

Regulative (EZ) br. 768/2006 i (EZ) br. 351/2008 stavljaju se van snage sa dejstvom od 14. juna 2023. godine.

Član 3
Stupanje na snagu i početak primjene

Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Počinje da se primjenjuje 25. maja 2024. godine.

Međutim:

- (a) tačka 5 podtačka (b) Priloga primjenjuje se od 25. maja 2026. godine;
- (b) tačka 5 podtačka (d) Priloga ove Regulative primjenjuje se od 25. maja 2028. godine u pogledu izmjene tačke SPA.HEMS.110 podtačka (e) Priloga V Regulative (EU) br. 965/2012;
- (c) tačka 5 podtačka (f) Priloga ove Regulative primjenjuje se na operacije HEMS-a obuhvaćene tačkom 61 podtačka (b) Priloga I Regulative (EU) br. 965/2012 od 25. maja 2028. godine;
- (d) tačka 5 podtačka (g) Priloga ove Regulative primjenjuje se samo na HEMS operacije obuhvaćene tačkom 61 podtačka (b) Priloga I Regulative (EU) br. 965/2012 od 25. maja 2026. godine;
- (e) tačke 6 i 7 Priloga primjenjuju se od 14. juna 2023. godine;

- (f) Države članice mogu da odluče da koriste obrazac iz Dodatka II Priloga II Regulative (EU) br. 965/2012, kako je izmijenjen tačkom 2 podtačka (b) Priloga ove Regulative, samo pri izdavanju novih sertifikata vazdušnog operatora ili izmjenama postojećih sertifikata, u skladu sa tač. ARO.GEN.310 ili ARO.GEN.330 Priloga II Regulative (EU) br. 965/2012.

Ova regulativa u cjelini je obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu, 24. maja 2023. godine.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEJEN

PRILOG

Prilozi I, II, III, IV, V, VII i VIII Regulative (EU) br. 965/2012 mijenjaju se kako slijedi:

(1) Prilog I mijenja se kako slijedi:

(a) tačka 61 zamjenjuje se sljedećim:

„(61) „let hitne medicinske pomoći helikopterom (HEMS flight)“ znači let helikopterom koji se obavlja na osnovu odobrenja za HEMS kada je neophodan hitan i brz prevoz i čija je svrha nešto od sljedećeg:

(a) lakše pružanje hitne medicinske pomoći prevozom:

(i) medicinskog osoblja;

(ii) medicinskih zaliha (oprema, krv, organi, lijekovi);

(iii) bolesnih ili povrijeđenih lica i ostalih lica koja su direktno uključena;

(b) obavljanje operacije u slučaju u kojem nekom licu prijeti neposredan ili očekivan zdravstveni rizik iz okruženja i ispunjen je jedan od sljedećih uslova:

(i) to lice treba spasiti ili mu obezbijediti zalihe;

(ii) lica, životinje ili opremu potrebno je prevesti na HEMS operativno mjesto i sa njega;”;

(b) umeće se sljedeća tačka (61a):

„(61a) „operacija HEMS HEC“ znači vazdušne i zemaljske operacije spoljnog prevoza jednog ili više lica (HEC) tokom HEMS leta;”;

(c) tačka 62 zamjenjuje se sljedećim:

„(62) „operativna baza helikopterske hitne medicinske pomoći (HEMS Operating Base)“ znači aerodrom na kojem HEMS posada i helikopter mogu biti dežurni za obavljanje HEMS operacija;”;

(d) tačka (63) zamjenjuje se sljedećim:

„(63) „HEMS operativno mjesto“ znači mjesto koje izabere zapovjednik tokom HEMS leta za HEMS HEC operacije ili slijetanje ili polijetanje;”;

(e) tačka (118) zamjenjuje se sljedećim:

„(118) „Tehnički član posade“ znači član posade u komercijalnom vazdušnom prevozu HEMS, HEMS HEC, HHO ili NVIS operacijama, koji nije član letačke ili kabinske posade, kojeg operator određuje na dužnost u vazduhoplovu ili na zemlji u svrhu pružanja pomoći pilotu tokom operacija HEMS, HEMS HEC, HHO ili NVIS operacija, što može zahtijevati upotrebu specijalne opreme u vazduhoplovu;”;

(f) dodaje se sljedeća nova tačka 129:

„(129) „složeni vazduhoplov na motorni pogon“ znači:

(a) vazduhoplov:

- sa najvećom sertifikovanom poletnom masom koja prelazi 5 700 kg, ili
- sertifikovan za najveći broj putničkih sjedišta koji je veći od devetnaest, ili
- sertifikovan za letenje sa minimalnom posadom od najmanje dva pilota, ili
- opremljen (a) turbomlaznim motorom/motorima ili sa više od jednog turboelisnog motora; ili

(b) helikopter sertifikovan:

(i) za najveću poletnu masu koja prelazi 3 175 kg, ili

(ii) za najveći broj putničkih sjedišta koji je veći od devet, ili

(iii) za letenje sa minimalnom posadom od najmanje dva pilota, ili

(c) vazduhoplov sa nagibnim rotorom;”;

(2) Prilog II mijenja se kako slijedi:

(a) tačka ARO.OPS.220 zamjenjuje se sljedećim:

„ARO.OPS.220 Odobrenje helikopterskih operacija do ili od mjesta od javnog interesa

- (a) Po prijemu zahtjeva za izdavanje ili izmjene odobrenja za operaciju helikoptera do ili od mjesta od javnog interesa, nadležni organ procjenjuje zahtjev u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225 Priloga IV i sprovodi sve dodatne procjene operatora ako to smatra potrebnim.
- (b) Odobrenje iz tačke CAT.POL.H.225 Priloga IV sadrži listu mjesta od javnog interesa i tipova helikoptera koje odredi operator i na koje se odobrenje odnosi.
- (c) Odobrenje se primjenjuje samo na mjesta od javnog interesa utvrđena prije 1. jula 2002. godine ili na mjesta od javnog interesa utvrđena prije 28. oktobra 2014. godine i za koja je Komisiji i Agenciji prijavljeno odstupanje od tačke CAT.POL.H.225 Priloga IV odobreno u skladu sa članom 6 stav (6).
- (d) Ako se promjene prepreka na mjestu od javnog interesa prijave ili otkriju, nadležni organ procjenjuje jesu li odobrenja koja je izdao za helikopterske operacije do ili od tog mjesta i dalje važeća. Ako trajne promjene prepreka značajno negativno utiču na sigurnost, primjenjuje se sljedeće:
 - (1) nadležni organ ograničava privilegije relevantnih odobrenja dodijeljenih u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225 Priloga IV kako bi isključilo helikopterske operacije do i od tog mjesta i uklonilo to mjesto sa liste koja je u prilogu odobrenju u skladu sa tačkom (b);
 - (2) mjesto više ne ispunjava uslove za odobrenje mjesta od javnog interesa u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225 Priloga IV;
 - (3) ako se uklone nove prepreke, operatori mogu podnijeti prvi ili ponovni zahtjev za odobrenje operacije helikopterom u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225 Priloga IV za određeno mjesto.
- (e) Nadležni organ nakon promjene prepreka ne izdaje odobrenje u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225 Priloga IV za mjesto od javnog interesa na kojem su prethodno obavljane operacije u klasi performanse 1”;

(b) Dodatak II zamjenjuje se sljedećim:

„Dodatak II

OPERATIVNE SPECIFIKACIJE (podliježe odobrenim uslovima u operativnom priručniku)				
Kontakt informacije nadležnog organa koji izdaje dokument Telefon (1): _____; Faks: _____; E-mail: _____				
AOC (2): _____ Naziv operatora (3): _____ Datum (4): _____ Potpis: _____ Poslovni naziv: _____ Operativne specifikacije #: _____				
Model vazduhoplova (5): _____ Registracijska oznaka (6): _____				
Vrsta operacija: komercijalni vazdušni prevoz: ☐ Putnici ☐ Teret ☐ Ostalo (7)				
Područje operacija (8)				
Posebna ograničenja (9)				
Posebna odobrenja:	Da	Ne	Specifikacija (10)	Napomene
Opasne materije	☐	☐		
Operacije pri smanjenoj vidljivosti Polijetanje Prilaz i slijetanje	☐	☐	RVR (11):... m CAT (12)...DA/H: ft, RVR:... m CAT(13)...DA/H:ft, RVR:...m	
RVSM (14) ☐ N/A	☐	☐		
ETOPS (15) ☐ N/A	☐	☐	Maksimalno vrijeme preusmjerenja (16): min.	
Složene navigacijske specifikacije za PBN operacije (17)	☐	☐		(18)
Specifikacija minimalnih navigacijskih performansi	☐	☐		
Operacije jednomotornim turbinskim avionom noću ili u IMC-u	☐	☐	(19)	

Operacije helikopterom sa sistemom za noćno posmatranje	☐	☐		
Helikopterske operacije vitlom	☐	☐		
Helikopterske operacije hitne medicinske službe	☐	☐		
Operacije helikopterima na moru	☐	☐		
Smanjeni VFR operativni minimumi za helikopterske prilaze i odlaske sa referentnom tačkom				
Obuka kabinske posade ⁽²⁰⁾	☐	☐		
Izdavanje CC potvrde ⁽²¹⁾	☐	☐		
Upotreba EFB aplikacije tip B			⁽²²⁾	
Kontinuirana plovidbenost	☐	☐	⁽²³⁾	
Ostalo ⁽²⁴⁾				

- (1) Telefon nadležnog organa, uključujući i pozivni broj države. Ako postoji, dodati faks i e-mejl.
- (2) Navesti broj sertifikata vazdušnog operatora (AOC).
- (3) Navesti registracijski naziv operatora, kao i operatorov poslovni naziv, ako se razlikuju. Upisati "Dba" ispred poslovnog naziva (za "Obavlja poslovnu djelatnost kao").
- (4) Datum izdavanja operativne specifikacije (dd-mm-gggg) i potpis predstavnika nadležnog organa.
- (5) Navesti ICAO oznaku proizvođača vazduhoplova, modela i serije, odnosno glavne serije, ukoliko su serije označene (na primjer: Boeing-737-3K2, ili Boeing-777-232).
- (6) Registracijske oznake su prikazane u operativnoj specifikaciji ili u operativnom priručniku. U drugom slučaju, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika. U slučaju da se ne odnose sva posebna odobrenja na model vazduhoplova, registracijske oznake vazduhoplova mogu se unijeti u kolonu sa napomenama za određeno posebno odobrenje.
- (7) Potrebno je navesti drugu vrstu prevoza (npr. hitna medicinska pomoć).
- (8) Spisak ovlašćenih geografskih područja za operacije (geografske koordinate ili posebne rute, oblast informisanja u letu ili državne, odnosno regionalne granice).
- (9) Spisak primjenljivih posebnih ograničenja (na primjer samo VFR, samo Dnevni, itd.).
- (10) U ovoj koloni navesti najblaže kriterijume za svako odobrenje ili vrstu odobrenja (sa odgovarajućim kriterijumima).
- (11) Navesti odobrene najmanje RVR za polijetanja u metrima. Jedna linija po odobrenju se može koristiti ukoliko se radi o različitim odobrenjima.
- (12) Navesti primjenljivu kategoriju preciznog prilaza: CAT II ili CAT III. Upisati najmanju vidljivost duž poletno-sletne staze (RVR) u metrima i visinu odluke (DH) u stopama. Jedna linija se koristi za prikazanu kategoriju prilaza.
- (13) Navesti primjenljivo operativno odobrenje: SA CAT I, SA CAT II, EFVS itd. Upisati najmanju vidljivost duž poletno-sletne staze (RVR) u metrima i visinu odluke (DH) u stopama. Jedna linija se koristi za operativno odobrenje.
- (14) Rubrika za nije primjenljivo (N/A) može biti označena jedino ako je plafon leta ispod FL290.
- (15) Operacije sa produženim doletom (ETOPS) se trenutno primjenjuju samo na dvomotorne vazduhoplove. Shodno tome, rubrika nije primjenljivo (N/A) može biti označena, ako model vazduhoplova ima više ili manje od dva motora.

- (16) Dužina od praga može takođe biti prikazana (u NM), kao i tip motora.
- (17) Navigacija na bazi performansi (PBN): jedna linija se koristi za svako složeno PBN odobrenje (na primjer RNP AR APCH), sa određenim ograničenjima ili uslovima datim u kolonama za „Specifikacije” i/ili „Napomene”. Individualna odobrenja posebnih RNP AR APCH procedura mogu da se navedu u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. U drugom slučaju, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (18) Navesti da li je posebno odobrenje ograničeno na određene krajeve poletno-sletne staze i/ili aerodrome.
- (19) Navesti određenu kombinaciju zmaja/motora.
- (20) Odobrenje za sprovođenje kursa obuke i ispita koji moraju položiti kandidati za potvrdu kabinske posade, kako je navedeno u Prilogu V (Dijelu-CC) Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (21) Odobrenje za izdavanje potvrde o kabinskoj posadi, kako je navedeno u Prilogu V (Dijelu-CC) Regulative Komisije (EU) br. 1178/2011.
- (22) Unijeti listu EFB aplikacija tip B i pozvati se na hardver EFB-a (za prenosive EFB-ove). Ta se lista navodi u operativnim specifikacijama ili u operativnom priručniku. U drugom slučaju, za određene operativne specifikacije mora se pozvati na određenu stranicu iz operativnog priručnika.
- (23) Ime lica/organizacije odgovorne za obezbjeđivanje održavanja kontinuirane plovidbenosti vazduhoplova i pozivanje na regulativu u skladu sa kojom se to obavlja, tj. Poddio G Priloga I (Dio-M) Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014.
- (24) Ostala odobrenja ili podaci mogu se ovdje unijeti, korišćenjem jedne linije (ili jednog bloka sa više linija) po odobrenju (na primjer, operacije kratkog slijetanja, operacije strmog prilaza, operacije helikoptera ka/od mjesta od javnog interesa, operacije helikoptera iznad neprijateljskog okruženja lociranog van naseljenog područja, operacije helikoptera bez mogućnosti sigurnog prinudnog slijetanja, operacije sa povećanim nagibom, maksimalna udaljenost od adekvatnog aerodroma za dvomotorne vazduhoplove bez ETOPS odobrenja, vazduhoplov koji se koristi za nekomercijalne operacije).

EASA Obrazac 139, izdanje 8”;

(3) Prilog III mijenja se kako slijedi:

(a) tačka ORO.TC.110 mijenja se kako slijedi:

(i) podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Nakon završetka početne, prelazne obuke operatora i obuke u razlikama i nakon obavljanja svih potrebnih letova upoznavanja, svaki član tehničke posade mora da prođe provjeru kako bi pokazao svoju stručnost za obavljanje uobičajenih i procedura u slučaju nužde.”;

(ii) dodaju se sljedeće podtač. (d) i (e):

„(d) Provjere nakon prelazne obuke, koje obavlja operator i nakon obavljanja svih potrebnih letova upoznavanja, obavljaju se prije operacija kao zahtijevani član tehničke posade u HEMS HHO ili NVIS operacijama.

(e) Provjera stručnosti člana tehničke posade za obavljanje uobičajenih i procedura u slučaju nužde važi 12 kalendarskih mjeseci.”;

(b) tačka ORO.TC.130 zamjenjuje se sljedećim:

„ORO.TC.130 Letovi upoznavanja

Ako prelazna obuka operatora ne uključuje obuku u vazduhoplovu/FSTD-u, svaki član tehničke posade mora da obavlja letove upoznavanja.”;

(4) Prilog IV mijenja se kako slijedi:

(a) tačka CAT.POL.H.215 mijenja se kako slijedi:

(i) podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Masa helikoptera i putanja leta na svim tačkama duž rute, sa otkazom kritičnog motora i meteorološkim uslovima očekivanim za let, moraju dozvoliti usaglašenost sa bilo kojom od sljedećih tačaka:

(1) Kada je namjera da let bude sproveden u bilo kom vremenu bez tla u vidnom polju, masa helikoptera dozvoljava brzinu penjanja od najmanje 50 stopa/minut sa otkazom kritičnog motora, na apsolutnoj visini od najmanje 300 m (1000 stopa) ili 600 m (2000 stopa) u oblastima planinskog terena, iznad svih relevantnih terena i prepreka duž rute;

(2) Kada je namjera da let bude sproveden bez tla u vidnom polju, putanja leta dozvoljava helikopteru da nastavi let sa visine krstarenja do visine od 300 m (1000 stopa) iznad mjesta slijetanja gdje se slijetanje može obaviti u skladu sa tačkom CAT.POL.H.220. Putanja leta mora da bude najmanje 300 m (1000 stopa) ili 600 m (2000 stopa) u oblasti planinskog terena, svi relevantni tereni i prepreke duž rute. Mogu se koristiti tehnike snižavanja (*drift-down*).;

(3) Kada se namjerava izvesti let u VMC sa tlom u vidnom polju, putanja leta dozvoljava helikopteru da nastavi let sa visine krstarenja na visinu od 300 m (1000 stopa) iznad mjesta slijetanja gde se slijetanje može obaviti u skladu sa tačkom CAT.POL.H.220, a da se ne leti u bilo koje vrijeme ispod odgovarajuće minimalne apsolutne visine; Treba uzeti u obzir prepreke u okviru udaljenosti sa bilo koje strane rute koja je određena za potrebe utvrđivanja minimalne visine leta u VFR-u.”;

(ii) briše se podtačka (c);

(b) tačka CAT.POL.H.225 mijenja se kako slijedi:

(i) u podtački (a) podpodtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„(1) mjesto je utvrđeno kao mjesto od javnog interesa prije 1. jula 2002. godine ili je mjesto utvrđeno kao mjesto od javnog interesa prije 28. oktobra 2014. godine, a o odstupanju od ove tačke odobrenom u skladu sa članom 6 stav (6) obaviještene su Komisija i Agencija prije 14. juna 2023. godine.”;

(ii) podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Operativni priručnik za svaki PIS mora da sadrži sve sljedeće elemente: dijagram ili fotografiju sa napomenama na kojoj su prikazani glavni aspekti, dimenzije, neusaglašenosti sa zahtjevima performansi klase 1, glavni rizici i plan za nepredviđene situacije u slučaju da dođe do nekog incidenta.”;

(iii) dodaje se sljedeća podtačka (d):

„(d) Operator je u obavezi da ažurira informacije iz podtačke (c) i o svim promjenama u vezi sa njima obavještava nadležni organ. Kada se operacije obavljaju u drugoj državi članici, operator obavještava i organ te države.”;

(c) u tački CAT.POL.H.420 podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Da bi stekao i održao takvo odobrenje operator mora:

(1) da sprovodi letove iz podtačke (a) u oblastima i pod uslovima naznačenim u odobrenju;

(2) NAMJERNO OSTAVLJENO PRAZNO

(3) da dokaže da ograničenja helikoptera ili drugi opravdani razlozi sprečavaju korišćenje odgovarajućih kriterijuma performansi i;

(4) da bude odobren u skladu sa tačkom CAT.POL.H.305 podtačka (b)”;

(5) Prilog V mijenja se kako slijedi:

(a) u tački SPA.NVIS.110 podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Svi potrebni NVG-i na NVIS letu moraju da budu istog razreda filtra i moraju da obezbijede dovoljno ekvivalentnu oštrinu slike.”;

(b) u tački SPA.HEMS.100 dodaje se sljedeća podtačka (c):

„(c) Noćne operacije do prethodno neprovjerenih HEMS operativnih mjesta, van gusto naseljenih područja, koja pružaju dovoljno vještačke okolne svjetlosti, obavljaju se na osnovu odobrenja izdatog u skladu sa tačkom SPA.NVIS.100.”;

(c) umeće se sljedeća tačka SPA.HEMS.105:

„SPA.HEMS.105 HEMS HEC operacije

(a) HEMS HEC operacije mogu se obavljati uz pomoć jednog od sljedećeg:

(1) helikopterskog vitla, pod uslovima propisanim u poddijelu I (Helikopterske operacije vitlom);

(2) remena za teret, pod uslovima propisanim u podtački (b).

(b) Kada je riječ o operacijama HEMS HEC koje se sprovode pomoću remena za teret operator mora da:

(1) ispunjava zahtjeve iz tačke SPO.SPEC.HEC.105 Priloga VIII;

(2) koristi odobrenu dvostruku kuku za teret ili sistem kuka za teret odobren u skladu sa relevantnim standardom plovidbenosti;

(3) ograniči operacije na tehničku fazu leta radi spasavanja povrijeđenih, bolesnih ili ugroženih lica ili radi prevoza lica koja su potrebna za misiju;

(4) obezbijedi da su članovi tehničke posade koji su zaduženi za remen odgovarajuće opremljeni, obučeni, provjereni i informisani;

(5) razradi posebne standardne operativne procedure za HEMS HEC na osnovu procjene rizika iz tačke SPA.HEMS.140;

(6) obezbijedi da svi članovi letačke posade uključeni u HEMS HEC operacije budu iskusni, obučeni i provjereni za HEMS HEC operacije, kao i da imaju nedavno iskustvo sa takvom aktivnošću.”;

(d) tačka SPA.HEMS.110 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HEMS.110 Zahtjevi u vezi sa opremom za HEMS operacije

(a) Ugradnja sve namjenske medicinske opreme na helikopter i sve naknadne izmjene te opreme i, prema potrebi, njegove operacije moraju da budu odobrene u skladu sa Regulativom (EU) br. 748/2012.

(b) Za VFR letove na rutama na kojima se navigacija obavlja prema vizuelnim orijentirima, helikopter mora da bude opremljen uređajem koji prikazuje pokretnu kartu (*moving map*) sa sopstvenim položajem i preprekama. Karta i baze podataka o preprekama moraju se ažurirati.

(c) Odstupajući od tačke CAT.IDE.H.240 Priloga IV, složeni helikopteri bez održavanja pritiska kojima se leti u HEMS operacijama sa MOPSC-om od devet ili manje moraju da ispunjavaju zahtjeve u pogledu kiseonika koji se primjenjuju na helikoptere koji nisu složeni helikopteri bez održavanja pritiska.

(d) Odstupajući od tač. CAT.OP.MPA.285 i CAT.IDE.H.240 Priloga IV, kratki izleti iznad 13 000 stopa bez upotrebe dodatnog kiseonika mogu se sprovesti po danu, u zavisnosti od prethodnog odobrenja nadležnog organa, pod uslovom da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

(1) izlet iznad 13 000 stopa potreban je za ukrcavanje/iskrcavanje lica ili za HEMS HEC operacije;

(2) let se ne izvodi iznad 16 000 stopa;

(3) trajanje izleta iznad 10 000 stopa bez kiseonika ograničeno je na 30 minuta po HEMS misiji;

(4) sigurnosno uputstvo u skladu sa tačkom CAT.OP.MPA.170 Priloga IV uključuje odgovarajuće informacije za članove posade i putnike o efektima hipoksije;

(5) standardne operativne poprocedure (SPO) uključene su u operativni priručnik koji obuhvata podpodtač. od (1) do (4);

- (6) iskustvo operatora u obavljanju operacija na velikim visinama bez dodatnog kiseonika primjereno je za operacije koje će se obavljati;
 - (7) iskustvo pojedinih članova posade i njihova fiziološka spremnost na velike visine odgovaraju operacijama koje će se obavljati;
 - (8) svi članovi posade uključeni u operacije prošli su početnu i periodičnu obuku o hipoksiji;
 - (9) nijednom članu posade uključenom u operacije nije dijagnostifikovano zdravstveno stanje koje bi moglo dovesti do hipoksije.
- (e) Za operacije sa jednim pilotom noću helikopter mora da bude opremljen kako slijedi:
- (1) helikopter za koji je individualna CofA prvi put izdata prije 25. maja 2024. godine ili ranije mora da bude opremljen odgovarajućim sistemom za povećanje stabilnosti ili autopilotom;
 - (2) helikopter za koji je prvobitna CofA prvi put izdata 25. maja 2024. godine ili nakon tog datuma mora da bude opremljen autopilotom.
- (f) Za HEMS operacije po danu helikopter mora da bude opremljen instrumentima za letenje koji se zahtijevaju u skladu sa tačkom CAT.IDE.H.130 podtačka (a) podpodtač. (6) i (7) Priloga IV.
- (g) Helikopter mora bude opremljen radio visinomjerom koji može da emituje zvučno upozorenje na visini ispod unaprijed određene visine i vizuelno upozorenje na visini koju odabere pilot.
- (h) Instrumenti i oprema koji se zahtijevaju u podtač. (e) i (g) odobravaju se u skladu sa primjenljivim zahtjevima za plovidbenost.
- (i) Operator obezbjeđuje da su sve relevantne informacije zabilježene na listi minimalne opreme.”;
- (e) tačka SPA.HERMS.120 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HERMS.120 Operativni HERMS minimumi

- (a) HERMS letovi koji se obavljaju prema VFR-u moraju da budu u skladu sa meteo minimumima specifičnim za HERMS za fazu otpreme i rute HERMS leta.
 - (b) Ako tokom rutne faze meteo uslovi padnu ispod prikazanih vrijednosti baze oblaka ili minimuma vidljivosti, helikopteri sertifikovani za letove samo po VMC moraju prekinuti let ili se vratiti u bazu. Helikopteri opremljeni i sertifikovani za operacije u instrumentalnim meteorološkim uslovima (IMC) mogu prekinuti let, vratiti se u bazu ili promijeniti u let, po svim pitanjima, koji se obavlja po pravilima instrumentalnog letenja (IFR), pod uslovom da su letačke posade adekvatno kvalifikovane.
 - (c) VFR operativni minimumi određeni su primjenljivim zahtjevima vazdušnog prostora, osim u sljedećim slučajevima kada se mogu primjenjivati smanjene vrijednosti za bazu oblaka, vidljivost i vertikalne udaljenosti od prepreka:
 - (1) operacije sa više pilota;
 - (2) operacije sa jednim pilotom sa članom tehničke posade koji sjedi na prednjem sjedištu okrenutom prema naprijed, koji je adekvatno kvalifikovan i zadužen za ublažavanje dodatnog rizika.”;
- (f) tačka SPA.HERMS.125 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HERMS.125 Zahtjevi u vezi sa performansama za HERMS operacije

- (a) Operacije performansi klase 3 iznad nepristupačnog okruženja obavljaju se samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - (1) HERMS operativno mjesto koje se upotrebljava za polijetanje, slijetanje ili HERMS HEC operacije nalazi se iznad visine od 7 000 stopa i helikopter je sertifikovan kao kategorija A ili ekvivalentno, kako je utvrdila Agencija;
 - (2) za planiranu HERMS operaciju nije potreban prevoz medicinskog osoblja, medicinskih zaliha ili bolesnih ili povrijeđenih lica, a helikopter je sertifikovan kao kategorija A ili ekvivalentno, kako je utvrdila Agencija, ili su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

- (i) helikopter je opremljen sistemima za dovod goriva otpornim na sudare;
- (ii) helikopter je opremljen sigurnosnim pojasom sa sistemom za držanje gornjeg dijela trupa za upotrebu na svakom putničkom sjedištu za svakog putnika u dobi od 24 mjeseca ili više;
- (iii) visina najmanje jedne od operativnih HEMS mjesta koje se upotrebljavaju tokom HEMS-a nije manja od 3 000 stopa;
- (iv) operatoru je nadležni organ izdalo odobrenje u skladu sa tačkom CAT.POL.H.420 Priloga IV;

(3) najmanje jedno HEMS operativno mjesto koja se upotrebljava za polijetanje, slijetanje ili HEMS HEC operacije tokom HEMS operacije nalazi se na visini od 8 000 stopa ili iznad toga i ispunjeni su svi sljedeći uslovi:

- (i) helikopter je opremljen sistemima za dovod goriva otpornim na sudare;
- (ii) helikopter je opremljen sigurnosnim pojasom sa sistemom za držanje gornjeg dijela trupa za upotrebu na svakom putničkom sjedištu za svakog putnika u dobi od 24 mjeseca ili više;
- (iii) helikopter sertifikovan kao kategorija A ili ekvivalentno, kako je utvrdila Agencija, nije dostupan ili nije prikladan za operaciju iz bilo kojeg od sljedećih razloga:

(A) nedovoljne margine performansi za obavljanje operacije na HEMS operativnom mjestu ili nedostatak sposobnosti za obavljanje HEMS HEC operacija, ako je primjenljivo;

(B) helikopteri sertifikovani kao kategorija A ili ekvivalentno, kako je utvrdila Agencija, i koji bi se inače mogli otpremiti, nalaze se na HEMS misiji ili još nisu spremni za sljedeću misiju, što dovodi do kašnjenja u intervenciji koje nije kompatibilno sa hitnom situacijom;

- (iv) operator je uspostavio proceduru za postizanje usaglašenosti sa tačkom (iii);
- (v) operatoru je nadležni organ izdao odobrenje u skladu sa tačkom CAT.POL.H.420 Priloga IV;
- (vi) operator evidentira sve misije koje se obavljaju helikopterom koji nije sertifikovan kao kategorija A ili ekvivalentno, kako je utvrdila Agencija.

(b) Odstupajući od tačke CAT.POL.H.400 podtačka (d) podpodtačka (2) Priloga IV, ako su ispunjeni kriterijumi iz podtačke (a) podpodtačka (1), noćne helikopterske operacije mogu se sprovoditi u klasi performanse 3.

(c) Polijetanje i slijetanje

(1) Operacije helikopterima koje se obavljaju do ili sa oblasti završnog prilaza i polijetanja (FATO) u okviru bolnice koja je smještena u gusto naseljenom nepristupačnom okruženju i koja se upotrebljava kao operativna baza za HEMS moraju se obavljati u skladu sa zahtjevima za klasu performanse 1.

(2) Operacije helikopterima koje se obavljaju na FATO ili s FATO-a u okviru bolnice koja je smještena u gusto naseljenom nepristupačnom okruženju i nije operativna baza za HEMS moraju se obavljati u skladu sa zahtjevima za klasu performanse 1, osim ako operator ima odobrenje u skladu sa tačkom CAT.POL.H.225.

(3) Na helikoptere koji obavljaju operacije na HEMS operativno mjesto koja se nalazi u nepristupačnom okruženju ili sa nje primjenjuje se sljedeće:

- (i) operacije koje se obavljaju tim helikopterima moraju se obavljati u skladu sa zahtjevima za klasu performanse 2 ili, ako su ispunjeni uslovi definisani u podtački (a), u klasi performanse 3;
- (ii) izuzeti su od odobrenja koje se zahtijeva tačkom CAT.POL.H.305 podtačka (a) Priloga IV, pod uslovom da je dokazana usaglašenost sa tačkom CAT.POL.H.305 podtačka (b) podpodtač. (2) i (3) Priloga IV.

(4) Karakteristike HEMS operativnog mjesta moraju omogućiti odgovarajući razmak od svih prepreka i siguran rad. U slučaju noćnih operacija sistem rasvjete helikoptera mora na odgovarajući način osvijetliti mjesto slijetanja i okolne prepreke.”;

(g) tačka SPA.HEMS.130 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HEMS.130 Zahtjevi posade

- (a) *Selekcija*. Operator uspostavlja kriterijume za selekciju članova letačke posade za HEMS zadatak, uzimajući u obzir prethodno iskustvo.
- (b) NAMJERNO OSTAVLJENO PRAZNO
- (c) *Operativna obuka*. Članovi posade moraju uspješno završiti operativnu obuku u skladu sa HEMS procedurama iz operativnog priručnika.
- (d) *Letačka obuka samo po instrumentima*. Članovi letačke posade koji obavljaju HEMS operacije bez važećeg ovlašćenja za instrumentalno letenje moraju završiti letačku obuku radi sticanja stručnosti samo po instrumentima na helikopteru ili na FSTD-u kako bi stekli vještine za izbjegavanje nenamjernih IMC uslova. Letačka obuka važi 6 kalendarskih mjeseci.
- (e) *Sastav posade*
 - (1) *Dnevni let*. Minimalni sastav posade mora da ispunjava barem sljedeće zahtjeve:
 - (i) posada se sastoji od dva pilota ili od jednog pilota i jednog HEMS člana tehničke posade;
 - (ii) sastav posade može se svesti na samo jednog pilota samo ako nastupi jedna od situacija u nastavku; nakon što se sastav posade svede na jednog pilota zapovjednik smije da leti na HEMS operativno mjesto ili sa njega samo ako je prethodno obavio izviđanje u letu sa dva člana posade tokom iste HEMS misije:
 - (A) zapovjednik mora donositi dodatne medicinske zalihe, puniti helikopter gorivom ili premještati ga dok HEMS tehnički član posade pruža medicinsku pomoć na terenu;
 - (B) medicinski putnik zahtijeva pomoć od HEMS tehničkog člana posade tokom leta;
 - (C) HEMS tehnički član posade iskrcao se kako bi nadzirao HEMS HEC operaciju s remenom za teret van helikoptera.
 - (2) *Noćni let*. Minimalni sastav posade čine:
 - (i) dva pilota ili jedan pilot i jedan HEMS tehnički član posade;
 - (ii) jedan pilot ako su ispunjeni sljedeći uslovi:
 - (A) medicinski putnik zahtijeva pomoć od HEMS tehničkog člana posade tokom leta;
 - (B) ni polazak ni odredište nisu HEMS operativno mjesto.
 - (3) Operator obezbjeđuje održavanje kontinuiteta koncepcije posade tokom cijele HEMS misije.
- (f) *Obuka i provjera letačke i tehničke posade*
 - (1) Obuku i provjeru sprovodi adekvatno kvalifikovano osoblje u skladu sa detaljnim nastavnim planom koji je uključen u operativni priručnik i koji je odobrio nadležni organ.
 - (2) Članovi posade
 - (i) Svi relevantni elementi programa obuke posade definisani u poddijelu FC i TC Priloga III (Dio-ORO), uključujući obuku za helikopter/FSTD, poboljšavaju znanje posade o radnom okruženju i HEMS opremi, poboljšavaju koordinaciju posade i uključuju mjere za smanjenje rizika u vezi sa rutnim tranzitom u uslovima slabe vidljivosti, selekciji HEMS operativnih mjesta i profilima prilaza i odlaska.
 - (ii) Mjere iz podpodpodtačke (i) procjenjuju se tokom obje vrste sljedećih provjera:
 - (A) VMC provjera stručnosti danju ili VMC provjera stručnosti noću kada operator sprovodi noćne HEMS operacije;
 - (B) linijskih provjera.
 - (iii) Komponente provjera stručnosti i linijskih provjera iz podpodpodtačke (ii) koje se odnose na HEMS važe 12 kalendarskih mjeseci.”;
- (h) tačka SPA.HEMS.140 zamjenjuje se sljedećim:

„SPA.HERMS.140 Informacije, procedure i dokumentacija

- (a) Operator u okviru svoje analize rizika i procesa upravljanja rizicima procjenjuje, ublažava i umanjuje rizike u vezi sa HERMS okruženjem. Operator u operativnom priručniku opisuje mjere ublažavanja, uključujući operativne procedure.
- (b) Operator obezbjeđuje da HERMS zapovjednik procijeni posebne rizike u vezi sa HERMS određenom misijom.
- (c) Bez obzira na tačku CAT.OP.MPA.175 Priloga IV, operator ne mora da završi operativni plan leta ako HERMS misija uključuje let na prethodno neprovjereno HERMS operativno mjesto ili sa nje.
- (d) Relevantni djelovi iz operativnog priručnika stavljaju se na raspolaganje organizaciji za koju operator obavlja HERMS operacije.”;

(i) umeće se sljedeća tačka SPA.HERMS.151:

„SPA.HERMS.151 Sistem za praćenje vazduhoplova

Operator uspostavlja i održava sistem za praćenje vazduhoplova pod nadzorom za HERMS operacije tokom cijelog trajanja HERMS misije.”;

(j) u tački SPA.PINS-VFR.100 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Operator upotrebljava smanjene VFR operativne minimume samo ako su ispunjena oba sljedeća uslova:

- (1) operacije se ne sprovode na osnovu HERMS odobrenja;
- (2) operatoru je izdato odobrenje nadležnog organa.”;

(6) u Prilogu VII tačka NCO.IDE.H.170 podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Helikopteri sa sertifikovanom konfiguracijom sa maksimalnim brojem putničkih sjedišta od šest ili manje moraju da budu opremljeni predajnikom za određivanje mjesta nesreće (ELT(S)) ili ličnim predajnikom za određivanje lokacije (PLB) koji nose član posade ili putnik ili automatskim ELT-om.”;

(7) u Prilogu VIII tačka SPO.IDE.H.190 podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Helikopteri sa sertifikovanom konfiguracijom sa maksimalnim brojem sjedišta od šest ili manje moraju da budu opremljeni su predajnikom za određivanje mjesta nesreće (ELT(S)) ili ličnim predajnikom za određivanje lokacije (PLB) koji nose član posade ili specijalista za određene zadatke ili automatskim ELT-om.”.